21501-32 Landbouw- en Visserijraad

Nr. 1853 Brief van de minister en staatssecretaris Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2026

Op 26 en 27 oktober a.s. vindt de Landbouw- en Visserijraad (hierna: Raad) plaats in Luxemburg. Met deze brief informeren wij de Kamer over de agenda en de Nederlandse inbreng. Daarnaast informeert de staatssecretaris, zoals eerder toegezegd (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1730), de Kamer nader over vangstadviezen die eerder nog niet beschikbaar waren.

I. Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 26 en 27 oktober 2026

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2027 en maandelijkse voortgangsrapportage over voortgang onderhandelingen

Het Ierse voorzitterschap zet in op een gedeeltelijke algemene oriëntatie in de Raad over het voorstel voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zoals dat er nu ligt. Nederland is tevreden met de toegenomen flexibiliteit in het voorstel en heeft de Kamer hierover geïnformeerd voorafgaand aan de vorige Raad (Kamerstuk 28 625, nr. 387). Het GLB-voorstel bevat een goede instrumentenmix en vormt een goede basis voor de verdere uitwerking van het nationale plan en het ondersteunen van landbouw, natuur en het platteland. De Nederlandse inzet, in samenwerking met andere lidstaten, heeft ertoe geleid dat er minder verplichte elementen zijn in het voorstel, wat bijdraagt aan een meer doelgerichte focus en lagere uitvoeringskosten. Zo zijn aparte regelingen voor kleine boeren en gebieden met natuurlijke beperkingen niet meer verplicht. Daarnaast kan de degressieve areaalgebonden inkomenssteun (DABIS) gerichter worden ingezet per geografisch of agronomisch gebied, wat kan bijdragen aan het beter laten aansluiten van het GLB op de Nederlandse context en opgaven per gebied. Ook zijn er verbeteringen doorgevoerd in de instrumenten voor kennis en innovatie, zodat samenwerkingen tussen agrariërs, de keten en omgeving beter ondersteund kunnen worden. Nederland heeft zich ook steeds ingezet voor de ondersteuning van agrarische collectieven binnen het GLB.
Tijdens de Raad van september jl. heeft de minister wederom gepleit voor voldoende gemeenschappelijke ambitie op grensoverschrijdende doelen van het GLB, zoals bescherming van de interne markt en voldoende gezamenlijke ambitie op de groene doelen van het GLB. Zoals eerder beschreven in voornoemde Kamerbrief (Kamerstuk 28 625, nr. 387), staan een paar voor de minister essentiële voorstellen in relatie tot het GLB niet in de GLB-verordening zelf, maar in de Meerjarig Financieel Kader (MFK) *negotiation box*

1. Een gedeeltelijke algemene oriëntatie op de GLB-verordening betekent dus nog geen besluit over onderwerpen zoals het verlagen van de DABIS-bandbreedte en voorwaarden voor cofinanciering voor groene interventies, die vallen onder het mandaat van de Europese Raad. Ook het oormerken binnen de GLB-envelop van bedragen specifiek voor de groene doelen van het GLB en jonge boeren raakt aan de MFK *negotiation box*. De minister heeft zich niettemin blijvend ingezet voor bijvoorbeeld 6% van het GLB-budget voor jonge boeren binnen de GLB-envelop en versterking van de groene interventies in het GLB. Dit zal de minister ook blijven doen, zowel voor de GLB-verordening als voor de onderwerpen die zijn opgenomen in de onderhandelingsbox voor het MFK. Tot slot is de minister tevreden dat het onderscheid tussen productieve en niet-productieve investeringen is teruggebracht in de wetsteksten, waardoor 100% ondersteuning voor niet-productieve investeringen weer mogelijk is.

Daarnaast blijft de minister pleiten voor het vrijwillig maken van gekoppelde steun, al is hiervoor op dit moment nog weinig steun van andere lidstaten in de Raad. Nederland is de enige lidstaat die de interventie nu niet toepast en kritisch kijkt naar de uitbreiding van dit type gekoppelde steun, gezien mogelijke marktverstorende effecten. Nederland pleit voor behoud van de marktoriëntatie in het GLB. Er is ook relatief weinig steun voor het optioneel maken van de DABIS top-up voor jonge landbouwers. Nederland zou liever andere instrumenten uit de GLB-toolbox inzetten om jonge boeren te ondersteunen. Tot slot blijft de minister ook pleiten voor het toevoegen van de Natuurherstelverordening als wettelijk kader aan de GLB-interventie die steun mogelijk maakt voor nadelen die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen zoals de Kaderrichtlijn Water en de Vogel- en Habitatrichtlijn en pleit hij voor het vrijwillig maken van de verplichte data-autoriteit.
In deze fase van de onderhandelingen blijft de minister zich inzetten voor de bovengenoemde punten en de samenwerking opzoeken met andere lidstaten.

Het voorzitterschap zal naar verwachting pas vlak voor de Raad met een definitief tekstvoorstel komen. Op basis van het definitieve voorstel voor de GLB-verordening zal de minister een afweging maken of hij kan instemmen met het totaalpakket. Een tijdig akkoord is noodzakelijk voor een goede implementatie en hiervoor wordt aandacht gevraagd. Ondertussen bereidt de minister zich voor op de betekenis van mogelijke wijzigingen voor onze inzet ten aanzien van de nationale en regionale partnerschapsplannen (NRPP). Met betrekking tot de rapportageverplichting over het NRPP (Single Plan) en milieuverplichtingen zijn er geen nieuwe ontwikkelingen.

<u>Handelsgerelateerde landbouwvraagstukken</u>
Dit agendapunt staat met enige regelmaat op de agenda van de Raad, meest recentelijk op 13 juli jl. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1829). Op het moment van schrijven is nog geen achtergronddocument beschikbaar. De Europese Commissie (hierna: Commissie) zal onder dit agendapunt naar verwachting de

[1] De negotiation box is een onderhandelingsdocument met voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK), waar de regeringsleiders in de Europese Raad (ER) conclusies over aannemen.

Raad informeren over recente ontwikkelingen in de internationale handel in landbouwgoederen en lopende multilaterale onderhandelingen (onder andere in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO)). Daarnaast zal de Commissie een update geven over de stand van zaken van lopende en afgeronde bilaterale onderhandelingen over handelsakkoorden. De Kamer wordt hierover geïnformeerd via de reguliere Voortgangsrapportage Handelsakkoorden, die als bijlage wordt verzonden bij de geannoteerde agenda van de (informele) Raad Buitenlandse Zaken Handel, meest recentelijk begin oktober jl. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 3493).

Naar verwachting zal de Commissie de Raad informeren over de onderhandelingen met Indonesië, India en de Filipijnen. De Raadsbesluiten voor de ondertekening en sluiting van het handels- en investeringsakkoord met Indonesië zijn door de Commissie aan de Raad aangeboden. Naar verwachting volgt behandeling in Raadsverband eind oktober. De kabinetsappreciatie van dit akkoord is door de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aan de Kamer gezonden (Kamerstuk 22 112, nr. 4449). Ook zal de Commissie naar verwachting ingaan op de onderhandelingen met de Filipijnen, en de substantiële overeenkomst die de Commissie op 22 september jl. aankondigde, alsmede het besluitvormingsproces over het handelsakkoord tussen de Europese Unie (EU) en India. De kabinetsappreciatie van het handelsakkoord met India zal voor het volgende Commissiedebat Raad Buitenlandse Zaken/Handel met de Kamer worden gedeeld.

Tijdens de Raad zal Nederland het belang benadrukken van goede handelsafspraken en goede handelsrelaties met derde landen. Nederland zal daarbij het bezoek van de staatssecretaris met een handelsmissie aan India, van 27 september tot 2 oktober jl., benoemen. Dat bezoek stond in het teken van het verder versterken van de internationale samenwerking op het gebied van land- en tuinbouw, duurzame voedselverwerking en innovatieve waardeketens tussen Nederland en India.

<u>Onderhandelingen vangstmogelijkheden 2027 Baltische Zee</u>
Het Ierse voorzitterschap streeft ernaar tijdens de Raad een politiek akkoord te bereiken over de Raadsverordening vangstmogelijkheden in de Oostzee voor 2027. Dit betreft visbestanden die door de EU-lidstaten beheerd worden. In tegenstelling tot veel andere visbestanden, worden de Oostzee visbestanden niet in onderhandeling met derde landen vastgesteld.

Uit de wetenschappelijke adviezen van de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (*International Council for the Exploration of the Sea*, ICES) blijkt dat het met veel bestanden in de Oostzee niet goed gaat. Ondanks dat de afgelopen jaren strenge maatregelen zijn genomen, blijkt er nauwelijks herstel van de visstand. Voor een aantal visbestanden geldt dat er een nulvangst of zeer lage vangstmogelijkheden worden geadviseerd. De Commissie stelt voor meerdere visbestanden daarom een zeer voorzichtige aanpak voor, die soms strenger is dan de wetenschappelijke adviezen.

De Nederlandse visserijsector heeft geen belangen in de Oostzee. De staatssecretaris hecht er echter wel waarde aan dat het beheer van visbestanden in alle Europese wateren op uniforme duurzame wijze geschiedt. Daarom vindt hij het belangrijk dat de vangstmogelijkheden in lijn met de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) worden vastgesteld. Daarbij is het van belang dat een gebalanceerd besluit wordt genomen dat recht doet aan zowel de milieudoelstellingen als de sociaaleconomische doelstellingen van het GVB.

Jaarvergadering Internationale Commissie voor de instandhouding van Atlantische tonijnen (ICCAT)
De jaarvergadering van de ICCAT vindt dit jaar van 16 tot 23 november a.s. plaats in Vilamoura, Portugal. De aankomende jaarvergadering zal vooral gaan over beheermaatregelen voor zwaardvis, skipjack tonijn (bonito), blauwvintonijn, geelvintonijn en tropische tonijn. Daarnaast staan de onderwerpen elektronische monitoring en inspectiesystemen op volle zee op de agenda. Ook wordt gesproken over de “performance review” van het verdrag. Ten slotte zijn er verdere gesprekken over de mogelijkheden om de vele verschillende losse afspraken over het bestrijden van ongewenste bijvangst van haaien, schildpadden en zeevogels te bundelen tot een generieke maatregel. Naast de gebruikelijke onderhandeling over de quota worden er geen grote controverses verwacht.

De EU is namens Europees Nederland lid van ICCAT. Er is op dit moment nog geen formeel vastgestelde EU-onderhandelingsinzet voor deze jaarvergadering.

Er wordt binnen het ICCAT-gebied niet onder Nederlandse vlag gevist. Nederland zal zich in het algemeen dan ook terughoudend opstellen. Nederlandse bedrijven zijn wel betrokken bij tonijnvisserij in de Atlantische Oceaan – onder andere onder Franse vlag – en vallen daarmee ook onder de juridische en politieke verantwoordelijkheid van betreffende vlagstaat Frankrijk.

Belangrijk is dat het Koninkrijk – Curaçao – onder Nederlandse vlag wél actief is in ICCAT en dat sinds vorig jaar ook vanuit Europees Nederland transshipments (transport van vis) binnen ICCAT plaatsvinden. Ook de strengere EU-wetgeving voor “daadwerkelijk eigenaarschap” maakt de Nederlandse betrokkenheid én politiek-juridische verantwoordelijkheid steeds groter.

In algemene zin zal Nederland zich vanuit principiële overwegingen hard maken voor de noodzaak van goede wetenschappelijke onderbouwing van vangstmogelijkheden en beheermaatregelen en voor speciale aandacht voor het verder terugdringen van ongewenste bijvangst van haaien, zeeschildpadden, zeezoogdieren en zeevogels.

II. ICES-vangstadviezen

Recent heeft ICES de vangstadviezen voor de grote pelagische bestanden gepubliceerd. Voor blauwe wijting, Atlanto-scandische haring (ASH) en makreel

bevatten die adviezen een markante verhoging ten opzichte van de vangstadviezen van afgelopen jaar, met adviezen van +25% voor blauwe wijting, +10% voor ASH en +102% voor makreel. Ook voor evervis (+13%), zilversmelt (+10%) en de Westelijke horsmakreel (+7%) is een verhoging geadviseerd.

De komende tijd beraadt de staatssecretaris zich nader op zijn inzet in de EU op deze vangstadviezen. Voor horsmakreel, waar net als vorig jaar een nulvangstadvies is gegeven, zal de staatssecretaris het belang benadrukken van het waarborgen van dataverzameling met betrekking tot de bestandsschatting in verband met het oog op behoud van de kwaliteit van het wetenschappelijk advies. Ondanks de positieve adviezen is de status van de pelagische visbestanden nog altijd kwetsbaar. De discussie over robuuste verdeelsleutels blijft hierdoor urgent. De staatssecretaris zal zich binnen de Raad blijvend inzetten voor een akkoord op vaste verdeelsleutels, met oog voor de Nederlandse belangen in deze discussies.

De demersale bestanden in de Noordzee staan er over het algemeen redelijk goed voor. In de Keltische Zee, de Oostzee en delen van het Kanaal is dat helaas niet het geval. Ter bevordering van het herstel van het bestand zal er worden gekeken of er ook aanvullende maatregelen genomen moeten worden. Ook hier vindt de staatssecretaris het belangrijk dat dit gebeurt op basis van de best beschikbare wetenschappelijke adviezen, waarbij maatwerk mogelijk moet zijn om de sociaaleconomische gevolgen te mitigeren.

Het kabeljauwadvies bestrijkt drie subbestanden, waarvan bekend is dat er tussen deze bestanden vermenging plaatsvindt, maar het is onbekend in welke mate deze bestanden mengen. Door deze relatie zijn er beperkte mogelijkheden om de subbestanden afzonderlijk te beheren. Vergelijkbaar met vorig jaar is er een nulvangstadvies voor het zuidelijke subbestand. Dit leidt in het advies volgens de voorzorgsbenadering tot een nulvangstadvies voor alle drie de subbestanden. Er wordt aangegeven dat er alternatieve scenario's zijn om hiervan af te wijken wat uiteraard grotere risico’s voor het herstel van het bestand met zich meebrengt. Omdat het bestand zich onder biologisch veilige grenzen bevindt, zal in de onderhandelingen met het VK en Noorwegen opnieuw gesproken worden over mogelijke aanvullende maatregelen. Nederland zet zich daarbij in voor een herziening van het systeem van *Real Time Closures,* met aanscherpingen voor soorten die bescherming nodig hebben en versoepelingen voor soorten boven biologisch veilige grenzen zoals wijting. De staatssecretaris zal zich daarnaast, inzetten voor het volgen van het advies met inachtneming van het alternatieve scenario. De komende tijd worden de reeds gepubliceerde en de nog te verschijnen vangstadviezen nader geanalyseerd ten behoeve van de Nederlandse inzet in de EU. De staatssecretaris is hierover in gesprek met relevante stakeholders. Zodra meer bekend is, informeert hij de Kamer via de reguliere brieven over de Raad.

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen

De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens